

10 argentarius apud omnes ordines graciosus, piscatores ad se convocavit, et
11 ab iis petivit, ut ante suos hortulos postridie piscarentur, dixitque quid eos
12 facere vellet. Ad cenam tempori venit Canius; opipare a Pythio apparatus
13 convivium, cumbarum ante oculos multitudo, pro se quisque, quod
14 ceperat, adferebat; ante pedes Pythi pisces abiciebantur.
15 Tum Canius 'quaeso', inquit, 'quid est hoc, Pythi? Tantumne piscium?
16 Tantumne cumbarum?' Et ille: 'Quid mirum?' inquit. 'Hoc loco est
17 Syracusis quidquid est piscium, hic aquatio, hac villa isti carere non
18 possunt.' Incensus Canius cupiditate contendit a Pythio, ut venderet.
19 Gravate ille primo. Quid multa? Impetrat. Emit homo cupidus et locuples
20 tanti, quanti Pythius voluit, et emit instructos. Nomina facit, negotium
21 conficit. Invitat Canius postridie familiares suos, venit ipse mature,
22 scalmum nullum videt. Quaerit ex proximo vicino, num feriae quaedam
23 piscatorum essent, quod eos nullos videret. 'Nullae, quod sciam,' inquit
24 ille, 'sed hic piscari nulli solent. Itaque heri mirabar quid accidisset.'
25 Stomachari Canius, sed quid faceret? Nondum enim C. Aquilius, collega et
26 familiaris meus, protulerat de dolo malo formulas; in quibus ipsis, cum ex
27 eo quaeretur, quid esset dolus malus, respondebat, cum esset aliud
28 simulatum, aliud actum. Hoc quidem sane luculente, ut ab homine perito
29 definiendi. Ergo et Pythius et omnes aliud agentes, aliud simulantes
30 perfidi, improbi, malitiosi. Nullum igitur eorum factum potest utile esse,
31 cum sit tot vitiis inquinatum.

Cicero, De officiis 3.58-60

Tekst 3

Zijn alcoholisten per definitie loslippig, of zijn er ook aan wie je best een geheim kunt toevertrouwen? Dat laatste is het geval, zo meent Seneca, en als voorbeeld daarvan beschrijft hij in onderstaande tekst Piso en Cossus, twee stadsbestuurders uit de tijd van keizer Augustus en Tiberius.

1 L. Piso, urbis custos, ebrius, ex quo semel factus est, fuit. Maiorem noctis
2 partem in convivio exigebat. Usque in horam sextam fere dormiebat: hoc
3 eius erat matutinum. Officium tamen suum, quo tutela urbis continebatur,

4 diligentissime administravit. Huic et divus Augustus dedit secreta
 5 mandata, cum illum praeponeret Thraciae, quam perdomuit, et Tiberius
 6 proficiscens in Campaniam, cum multa in urbe et suspecta relinqueret et
 7 invisā.
 8 Puto, quia bene illi cesserat Pisonis ebrietas, postea Cossum fecit urbis
 9 praefectum, virum gravem, moderatum, sed mersum vino et madentem,
 10 adeo ut ex senatu aliquando, in quem e convivio venerat, oppressus
 11 inexcitabili somno tolleretur. Huic tamen Tiberius multa sua manu scripsit
 12 quae committenda ne ministris quidem suis iudicabat: nullum Cosso aut
 13 privatum secretum aut publicum elapsum est.

Seneca, Epistula 83.14-15

Aantekeningen

- regel 1* **ex quo semel factus est** vanaf zijn eerste kennismaking met alcohol
- regel 2* **hora sexta** het middaguur
- regel 3* **matutinum** ochtendbesteding
- regel 4* **contineor + ablativus** opgenomen zijn in
- regel 5* **et** *Onvertaald laten*
- regel 5* **perdomuit** *Onderwerp: Piso*
- regel 5* **et Tiberius** en Tiberius deed hetzelfde
- regel 6-7* **multa et suspecta et invisā** een situatie vol achterdocht en haat
- regel 8* **Puto** volgens mij
- regel 8* **illi** *verwijst naar* Tiberius
- regel 8* **cedo** aflopen
- regel 8* **fecit** *Onderwerp: Tiberius*
- regel 11* **tollo** wegdragen
- regel 11* **Huic** *verwijst naar* **Cossum** (*regel 8*)
- regel 11-12* **multa quae committenda iudicabat** veel dingen die, naar zijn oordeel, toevertrouwd konden worden